AZ EURÓPAI UNIÓ
BÍRÓSÁGA

164/25. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2025. december 18.

A Bíróság C-417/23. sz. ügyben hozott ítélete | Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge

A hátrányos megkülönböztetés tilalma: a Bíróság az állami tulajdonú lakásokról szóló dán törvény kapcsán pontosítja, hogy mely helyzetek minősülhetnek etnikai származáson alapuló hátrányos megkülönböztetésnek

Az állami tulajdonú lakásokról szóló dán törvény célja, hogy csökkentse az állami tulajdonú családi lakások százalékos arányát az „átalakítandó területeken”. Ezeket a területeket többek között az jellemzi, hogy a „nem nyugati országokból származó bevándorlók és leszármazottaik” aránya az elmúlt öt évben meghaladta az 50%-ot. E törvény alkalmazásában a Slagelse és Koppenhága településeken található állami tulajdonú családi lakások bérleti szerződéseinek egy részét felmondták vagy feltehetően fel fogják mondani. Az e felmondásokkal kapcsolatos jogvitákban eljáró dán bíróság arra keresi a választ, hogy a szóban forgó szabályozás etnikai származáson alapuló közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül-e. A Bíróság hangsúlyozza, hogy az etnikai származás több tényezőn alapul. Önmagában véve az olyan kritérium, mint az állampolgárság vagy a születési hely szerinti ország nem elegendő az etnikai csoporthoz tartozás megállapításához. Az esetleges közvetlen hátrányos megkülönböztetés vizsgálata céljából a nemzeti bíróság feladata arról megbizonyosodni, hogy a bevándorlók és leszármazottaik arányához kapcsolódó kritérium valóban az „átalakítandó területek” lakosai többségének etnikai származásán alapul-e, és amennyiben igen, ezáltal kevésbé kedvező bánásmódban – mint például a bérleti szerződések idő előtti felmondásának fokozott kockázata – részesülnek-e. Amennyiben a nemzeti bíróság lehetséges közvetett hátrányos megkülönböztetést állapít meg, meg kell vizsgálnia, hogy az mégis indokolt-e. E tekintetben többek között meg kell győződnie arról, hogy a szóban forgó törvény arányos módon közérdekű célt követ, és tiszteletben tartja különösen az otthon tiszteletben tartásához való alapvető jogot.

Az állami tulajdonú lakásokról szóló dán törvény olyan fejlesztési tervek elfogadását írja elő, amelyek célja, hogy 2030. január 1-jéig csökkentsék az úgynevezett (korábban „kemény gettóterületekként” megjelölt) átalakítandó területeken az állami tulajdonú családi lakások százalékos arányát. Ezek olyan városrészek, amelyeket kedvezőtlen társadalmi-gazdasági helyzet jellemez a munkanélküliség, a bűnözés, az oktatás és/vagy az átlagos jövedelem tekintetében, valamint az a tény, hogy a „nem nyugati országokból származó bevándorlók és leszármazottaik”[1] aránya az elmúlt öt évben meghaladta az 50%-ot ezeken a területeken.

A Slagelsében található Ringparken és a Koppenhágában található Mjølnerparken „átalakítandó területekre” vonatkozó fejlesztési tervek végrehajtása során az e területeken található állami tulajdonú családi lakások bérleti szerződéseinek egy részét felmondták vagy azokat fel szándékozzák mondani. Egyes érintett bérlők megtámadták ezeket az intézkedéseket a nemzeti bíróság előtt, különösen azzal az indokkal, hogy a „nem nyugati országokból származó bevándorlók és leszármazottaik” arányára vonatkozó kritérium az uniós jog által tiltott, etnikai származáson alapuló közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést jelent.[2]

A jogvitákban eljáró dán bíróság ezzel kapcsolatban kérdést terjesztett a Bíróság elé.

Annak megállapítására vonatkozóan, hogy a dán törvény **közvetlen hátrányos megkülönböztetést**[3] eredményez-e, a Bíróság megjegyzi, hogy a szóban forgó kritérium döntőnek tűnik az állami tulajdonú családi lakások számának csökkentésével érintett „átalakítandó területek” azonosításában. Mindazonáltal **a nemzeti bíróság feladata annak**

vizsgálata, hogy e kritérium e területek lakosai többségének etnikai származásán alapuló eltérő bánásmódot valósít-e meg, és így e lakosok számára kevésbé kedvező bánásmódot eredményez-e, mint az olyan hasonló területek lakosai számára, ahol a bevándorlók aránya nem haladta meg az 50%-os küszöböt.

A Bíróság kifejti, hogy az uniós jog értelmében vett „etnikai származás" fogalma több tényezőn alapul, mint például a nemzetiség, a vallás, a nyelv, a kulturális és hagyománybeli gyökerek és a lakókörnyezet. Megállapítására egy sor tényező alapján kerül sor. **Sem az érintett személy vagy szülei állampolgársága, sem a születési hely szerinti ország kritériuma önmagában nem elegendő valamely személy etnikai csoporthoz való tartozásának megállapításához.** Ezzel szemben önmagában az a tény, hogy valamely jogszabályban szereplő általános kritérium több etnikai származásra is vonatkozik, nem zárja ki, hogy e kritérium közvetlenül vagy elválaszthatatlanul kapcsolódjon az érintett személyek etnikai származásához. Ezen túlmenően olyan háttérinformációk, mint például az ilyen jogszabály előkészítő munkái, hozzájárulhatnak ahhoz a megállapításhoz, hogy a vizsgált kritérium etnikai származáson alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést jelent.

Ami az esetleges kevésbé kedvező bánásmód fennállását illeti, a Bíróság úgy ítéli meg, hogy **az az „átalakítandó területek" lakosai számára fokozott kockázatot jelenthet arra nézve, hogy bérleti szerződésüket idő előtt felmondják, és ezáltal elveszítik otthonukat.** Ez a kockázat nagyobbnak tűnik, mint más, hasonló társadalmi-gazdasági helyzetű lakóövezetekben, ahol azonban a bevándorlók aránya nem haladta meg a szóban forgó törvényben előírt küszöbértéket. A Bíróság hangsúlyozza, hogy a jogszabályokban vagy azok előkészítő munkáiban használt bizonyos minősítések sértő vagy megbélyegző jellege szintén bizonyíthatja, hogy bizonyos etnikai származású személyek kevésbé kedvező bánásmódban részesülnek.

Ha a nemzeti bíróság arra a következtetésre jut, hogy ez a törvény nem valósít meg közvetlen hátrányos megkülönböztetést, akkor még mindig meg kell vizsgálnia, hogy **közvetett hátrányos megkülönböztetést** eredményez-e.[4] Ez lenne a helyzet abban az esetben, ha a törvény – noha azt látszólag semlegesen fogalmazták meg vagy alkalmazzák – a gyakorlatban különösen hátrányos helyzetbe hozná a bizonyos etnikai csoportokhoz tartozó személyeket. Ebben az összefüggésben a Bíróság emlékeztet arra, hogy **e hátránynak nem kell szükségszerűen egyetlen etnikai származást érintenie.**

Ha a nemzeti bíróság megállapítja, hogy a szóban forgó törvény ilyen különös hátrányt eredményez, akkor azt is meg kell vizsgálnia, hogy a szóban forgó törvény a dán kormány által hivatkozott közérdekű célt szolgálja-e, amely a társadalmi kohézióval és az állami tulajdonú családi lakások dán rendszerébe való integrációval kapcsolatos problémák megoldására irányul, tiszteletben tartva az arányosság elvét. Ez különösen azt jelentené, hogy meg kell állapítani, hogy e törvény azáltal, hogy a fejlesztési tervek elfogadására vonatkozó kötelezettséget ír elő, a társadalmi kohézió koherens és szisztematikus módon történő előmozdítására irányuló célkitűzést követi-e, jóllehet e kötelezettség nem vonatkozik azokra a lakóterületekre, amelyek csak abban térnek el az „átalakítandó területektől", hogy a lakosok többségükben nem „nem nyugati országokból származó bevándorlók és azok leszármazottai". Az igazolás vizsgálatakor figyelembe kell venni az otthon tiszteletben tartásához való alapvető jogot is.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet teljes szövege és adott esetben az összefoglalása megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Szabó Mónika ✆ (+352) 4303 3047

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „Europe by Satellite" ✆ (+32) 2 2964106

Kövesse a híreket!

[1] A „bevándorlónak” az állami tulajdonú lakásokról szóló dán törvény értelmében vett fogalma olyan, külföldön született személyt jelöl, akinek egyik szülője sem Dániában született, és nem is dán állampolgár. A „leszármazott” fogalmát úgy határozzák meg, hogy az olyan személy, aki Dániában született, és akinek egyik szülője sem Dániában született és nem dán állampolgár, vagy akinek szülei, még ha Dániában születtek is és dán állampolgárságot szereztek, mindketten megtartják külföldi állampolgárságukat is. A „nyugati ország” fogalma alá tartoznak az Európai Unió tagállamai, Andorra, Izland, Liechtenstein, Monaco, Norvégia, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága, San Marino, Svájc, a Vatikánvárosi Állam, Kanada, az Egyesült Államok, Ausztrália és Új-Zéland. Valamennyi egyéb ország tehát „nem nyugati országnak” minősül.

[2] A személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv.

[3] Előzetesen a Bíróság megjegyzi, hogy – a dán bíróság által elvégzendő vizsgálatokra is figyelemmel – a 2000/43 irányelv alkalmazandónak tekintendő az állami tulajdonú családi lakások dán rendszerére. Ugyanis e rendszer címén lakások díj ellenében történő rendelkezésre bocsátása az ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének h pontja értelmében vett szolgáltatásokhoz való hozzáférést és szolgáltatások nyújtását jelentik a lakhatás területén.

[4] A 2000/43 irányelv szerint közvetett hátrányos megkülönböztetés áll fenn, ha egy látszólag semleges rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat személyek egy csoportját faji vagy etnikai származásuk okán hátrányosan érint, kivéve, ha e rendelkezés, kritérium vagy gyakorlat törvényes célt szolgál, és annak eléréséhez megfelelő és szükséges eszközöket alkalmaz.